

**Suunised kindlustusandjate üle
järelvalvet teostavate pädevate
asutuste ning kindlustusandjate suhtes
kohustuslikku auditit tegeva(te)
vannutatud audiitori(te) ja
audiitorühingu(te) vahelise tõhusa
dialoogi hõlbustamise kohta**

Sissejuhatus

- 1.1. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 537/2014 (mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid)¹ artikli 12 lõikele 2 väljastab EIOPA kehtivaid järelevalvetavasid arvestades kindlustusandjate üle järelevalvet teostavatele pädevatele asutustele suunised, et hõlbustada töhusa dialoogi tekkimist ja pidamist kindlustusandjate üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste ja kindlustusandjate suhtes kohustuslikku auditit tegeva(te) vannutatud audiitori(te) ja audiitorühingu(te) vahel. Kindlustusandjate ja edasikindlustusandjate üle teostatava järelevalve tugevdamiseks ning kindlustusvõtjate kaitsmiseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivis 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II),² eelkõige artiklites 68 ja 72, sätestatud vannutatud audiitoritele õiguslik nõue teatada viivitamata kõikidest asjaoludest, millel on tõenäoliselt tõsine mõju kindlustus- või edasikindlustusandja finantsolukorrale või halduskorraldusele. Lisaks kohustusele anda tõsiste asjaolude ja vahejuhtumite kohta sellist teavet saab järelevalve teostamist toetada töhusa dialoogiga järelevalveasutuste ja vannutatud audiitorite ning audiitorühingute vahel.
- 1.2. EIOPA on tihedas koostöös Euroopa Pangandusjärelevalvega (edaspidi „EBA“) uurinud ELis ja Euroopa Majanduspiirkonnas (edaspidi „EMP“) kindlustus- ja edasikindlustusandjate üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste ning järelevalve all olevate kindlustus- ja edasikindlustusandjate vannutatud audiitorite ja audiitorühingute vahelise suhtlemisega seotud kehtivaid järelevalvetavasid. Kõikidel hindamise kaasatud järelevalveasutustel oli vannutatud audiitoritega regulaarne ja vajadustele vastav kontakt ja arvamuste vahetus. Kuid selline suhtlus ei põhine enamasti ametlikel eeskirjadel või sätetel. Selleks et hõlbustada asjakohast ja töhusat dialoogi, mis toimub väljaspool pädevate asutuste direktiivi 2009/138/EÜ artikli 35 lõike 2 punkti c kohast õigust küsida vajaduse korral teavet ning väljaspool audiitori direktiivi 2009/138/EÜ artikli 72 kohast kohustust teatada, on EIOPA välja töötanud käesoleva komplekti põhimõttelisi suuniseid, et toetada EIOPA liikmesorganisatsioone järjepideva, asjakohase ja proportsionaalse järelevalvemeetodi väljatöötamisel.
- 1.3. Käesolevad suunised avaldatakse kooskõlas EIOPA määruse³ artikliga 16.
- 1.4. Suuniste sihtrühm on kindlustus- ja edasikindlustusandjate üle järelevalvet teostavad pädevad asutused.
- 1.5. Suunistes määratlemata terminitel on sissejuhatuses osutatud õigusaktides määratletud tähendused.
- 1.6. Suuniseid kohaldatakse alates 31. maist 2017.

Suunis 1 – dialoogi meetod

- 1.7. Pädevad asutused peaksid tagama, et dialoog kohustuslikku auditit tegeva(te) vannutatud audiitori(te)ga ja audiitorühingu(te)ga on avatud ja konstruktiivne ning ka piisavalt paindlik, et suuta kaasata ootamatuid tulevasi arengusuundi.

¹ ELT L 158, 27.5.2014, lk 77.

² ELT L 335, 17.12.2009, lk 1.

³ ELT L 331, 15.12.2015, lk 48–83.

- 1.8. Pädevad asutused peaksid soodustama vastastikust arusaamist dialoogis osalejate ülesannetest ja vastutusladest kooskõlas konfidentsiaalsuse ja kutsesaladuse hoidmise nõuetega vastavalt määruse (EL) nr 537/2014 artiklile 34 ja direktiivi 2009/138/EÜ artiklitele 64–71. Pädevad asutused peaksid eelkõige tagama, et dialoogis vahetatud teave jääb konfidentsiaalseks ja sellega ei rikuta lepingulist või õiguslikku teabe avalikustamise piirangut kooskõlas määruse (EL) nr 537/2014 artikli 12 lõikega 3 või direktiivi 2009/138/EÜ artikliga 68.
- 1.9. Pädevatel asutustel tuleks tagada, et kindlustus- või edasikindlustusandja, kelle üle järelevalvet teostatakse, jääb läbiviidava järelevalve ja kohustusliku auditi peamiseks teabeallikaks ning et dialoogis kogutud teave ei asenda pädeva asutuse tööd.
- 1.10. Pädevad asutused peaksid proportsionaalsuse tagamiseks käsitlema suhtlemise sagedust ja intensiivsust riskipõhise meetodi alusel. Suhtlemise intensiivsuses võib eristada tavapärast dialoogi ja jooksvate, eelseivate või edasilükkamatute sündmuste arutamist.
- 1.11. Pädevad asutused peaksid regulaarselt hindama, kas suhtlemine ja teabevahetus täidavad käesolevas suunises kirjeldatud dialoogi eesmärki ning korrigeerima oma lähenemist vastavalt.

Suunis 2 – vahetatava teabe laad

- 1.12. Pädevad asutused peaksid vahetama teavet, mis on dialoogi pooltele nende ülesannete, teabe olulisuse ja mõju seisukohast asjakohane.
- 1.13. Dialoogi ettevalmistamisel ja läbiviimisel ning vannutatud audiitorite või audiitorühingutega suhtlemisel peaksid pädevad asutused käsitlema küsimusi ja jagama teavet, mis on kindlustusandjale ja tegevusvaldkonnale eriomane, ajakohane ja esile kerkinud. See võib tähendada dialoogis käsitletavatest küsimustest standardloendi koostamist. Samas peaksid pädevad asutused soodustama vannutatud audiitorite või audiitorühingute aktiivset osalemist asjakohaste küsimuste ja jagatava teabe valimisel.
- 1.14. Pädevad asutused peaksid hindama, mis teave on kindlustusandja järelevalveks asjakohane, ning võiksid seda asjakohast teavet küsida vastavalt kas vannutatud audiitori(te)lt või audiitorühingutelt. Need teemad võivad muu hulgas sisaldada kindlustusandja väliskeskonda, ettevõtte üldjuhtimist ja sisekontrolli, tegevuse jätkuvuse eeldust, auditi meetodit, suhtlemist haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani ja kindlustusandja auditikomiteega, kapitali väärtuse hindamist ja sobivust, investeringuid ning muid asjakohaseid dokumente. Samuti peaksid pädevad asutused kaaluma sellise teabe jagamist, mis on seotud konkreetse kindlustusandja hiljutise järelevalvealase hindamise või ülevaatusega, nõutava aruandlusega, kindlustusandja suhtes kohaldatavate järelevalvemeetmetega ning kindlustusandja tegevuse jätkuvust mõjutavate küsimustega ja valdkonda puudutavate selliste küsimustega nagu reguleerivad või makromajanduslikud arengusuunad. Kui kindlustusandja on osa hargmaisest kindlustusgrupist, peaksid pädevad asutused, eelkõige grupi järelevalveasutused, kaaluma ka asjakohaste grupi auditiga seotud küsimuste käsitlemist.
- 1.15. Pädevad asutused peaksid audiitoritega peetava dialoogi ajastust määrates jälgima, mis vormis teave on kohustusliku audititsükli eri etappides kättesaadav.

Suunis 3 – dialoogi vorm

- 1.16. Pädevad asutused peaksid dialoogi üksikasjaolusid arvestades valima kõige sobivamad ja tõhusamad dialoogivahendid ja -kanalid.
- 1.17. Pädevad asutused peaksid valima dialoogi jaoks sobivate vahendite ja kanalite kombinatsiooni, mida saab kasutada vastavalt vajadusele või regulaarselt: kirjalik suhtlus ja suuline suhtlus, sh telefonikõned ja füüsilised koosolekud. Avatud suhtluse hõlbustamiseks tuleks pädevatel asutustel soodustada regulaarsete füüsiliste koosolekute pidamist, eriti kui osalistega alustatakse dialoogi esimest korda.
- 1.18. Pädevad asutused peaksid suhtlust sisekasutuse jaoks protokollima, et kindlustada edukas suhtlemine.

Suunis 4 – dialoogis osalevad esindajad

- 1.19. Pädevad asutused peaksid kaaluma pädeva asutuse ning vannutatud audiitorite või audiitorühingute esindajatena selliste isikute kutsumist, kes on teadlikud, informeeritud ja organisatsiooni või ühingu poolt volitatud dialoogis asjakohast teavet vahetama.
- 1.20. Pädevad asutused peaksid kaaluma dialoogi mõlema poole osaliste sobivat arvu ja rolli, võttes arvesse dialoogis arutada kavatsetavaid küsimusi ning dialoogis osaleva(te) kindlustusandja(te) eriomast laadi ja asjaolusid.
- 1.21. Pädevad asutused peaksid kaaluma osalejate arvu, arvestades asjakohase tõhusa dialoogi pidamise võimalust ja kaitstes samas arutluse sisu konfidentsiaalsust. Pädevatel asutustel tuleks tagada, et dialoogi esmatähtsateks osalejateks on järelevalveasutuse esindajad, kes tegutsevad meeskonna juhtide ja peamiste auditipartneritena. Pädevad asutused peaksid kaasama pädevast asutusest muid asjakohaseid osalejaid ning (vannutatud audiitorite ja audiitorühingutega suheldes) vannutatud audiitorite hulgast või audiitorühingutest teemaga seotud asjakohaseid osalejaid, näiteks IT-eksperte, raamatupidamisksperte ja aktuaar- või väärtuse hindamise eksperte.
- 1.22. Pädevad asutused peaksid hindama, kas teatavate asjaolude korral ja arutluse alla tulevaid küsimusi arvestades oleks tõhusa dialoogi saavutamiseks kasulik lisaks punktides 1.19 kuni 1.21 ette nähtud dialoogile pidada kolmepoolseid kohtumisi kindlustusandja ja eelkõige selle auditikomitee esindajatega. Samamoodi võib pädev asutus vajaduse korral kutsuda pädevaid asutusi, kes tegelevad finantsturgude järelevalve või audiitorite avaliku järelevalvega. Ka siin tuleks võrdväärselt kohaldada suunise 1 punktis 1.8 sätestatud konfidentsiaalsuse ja kutsesaladuse hoidmise nõudeid.

Suunis 5 – dialoogi sagedus ja ajastus

- 1.23. Pädevad asutused peaksid regulaarseid dialooge kavandama piisava sagedusega, selleks et dialoog oleks tõhus, võttes arvesse suunise 1 punkti 1.10. Pädevad asutused peaksid arvestama järelevalvekontrollide ja kohustuslike auditite planeerimistsükliga, et leida dialoogi kõige sobivam ajastus, pidades nõu dialoogi teise poolega.
- 1.24. Pädevad asutused peaksid hindama, kas kiiret selgitamist vajavate oluliste küsimuste tekkides on hädavajalik pidada dialoogi vastavalt vajadusele.

- 1.25. Pädevad asutused peaksid regulaarselt hindama, kas valitud sagedus ja ajastus on sobivad ja proportsionaalsed, arvestades mõju asutuse järelevalveülesannetele kindlustusandja suhtes või kindlustusandja kohustuslikule auditile. Proportsionaalset lähenemist tagades peaksid pädevad asutused kaaluma koosoleku pidamist vähemalt kord aastas seoses selliste dialoogiga hõlmatud kindlustusandjatega, mille risk on suur ja mille maksejõuetusel oleks eeldatavalt suur mõju.

Suunis 6 – kollektiivne dialoog audiitorite või audiitorühingutega

- 1.26. Tõhusama dialoogi pidamise soodustamiseks sektoraalsel ja riiklikul tasandil peaksid pädevad asutused kaaluma vannutatud audiitori(te)ga vähemalt kord aastas peetava regulaarse kollektiivse dialoogi sisseseadmist, et oleks võimalik vahetada seisukohti jooksvate ja tekkivate arengusuundade kohta, kui see on asjakohane. Samamoodi nagu on sätestatud suunise 4 punktis 1.22, võivad pädevad asutused kutsuda sobivaid ja pädevaid asutusi, kes tegelevad finantsturgude järelevalve või audiitorite avaliku järelevalvega.
- 1.27. Pädevad asutused peaks tagama, et sellistel koosolekutel ei jagata kindlustusandjat käsitlevat eriteavet ning kehtivad samad konfidentsiaalsuse ja kutsesaladuse hoidmise nõuded kui individuaalsete dialoogide puhul, nagu on täpsemalt esitatud suunise 1 punktis 1.8.

Järgimis- ja aruandluseeskirjad

- 1.28. Käesolev dokument sisaldab EIOPA määruse artikli 16 kohaseid suuniseid. Kooskõlas EIOPA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et neid suuniseid ja soovitusi järgida.
- 1.29. Pädevad asutused, kes järgivad või kavatsesid hakata järgima käesolevaid suuniseid, peaksid lisama need asjakohasel viisil oma reguleerimis- või järelevalveraamistikku.
- 1.30. Pädevad asutused kinnitavad EIOPA-le, kas nad järgivad või kavatsesid hakata järgima käesolevaid suuniseid koos mittejärgimise põhjustega kahe kuu jooksul pärast tõlgete avaldamist.
- 1.31. Kui osutatud tähtjaks ei vastata, peetakse pädevaid asutusi aruandlusnõuetele mittevastavateks ja nendest teatatakse.

Läbivaatamise lõppsäte

- 1.32. Käesolevad suunised vaatab läbi EIOPA.